

RÖVID HIREK

LODZ. A Leib Jaffe társaságában turnézó Lady Erlaigh I. lord Melech hogát hozzatartozói sürgősen felmentészték, hogy hagyják fel érdeklődjenek. A londoni sajtó, ki nem derített forrásból ugyanis közölte, hogy Lady Erlaigh hol leagyal vizitációkat meg tudott tenni s súlyosan bánthatották. A Lady természetesen megnyugtató egodalmaszkodó hozzatartozóit.

NEW YORK. Csanak ékor nyugzabásu ünnepeket rendeztek az amerikai Maccabi szövetség a Sagore Gardenben. A meghívottak között jelen volt A. Einstein professor és Lehmann new yorki polgármester, aki beszédében a német zsidó munkák elismerését kérte a Maccabi szövetség tegelőit. — Amerikában egy híkos antiszemita szervezettel működik „E. H. Hagedeck” néven, amely teljesen a német horogkeresztesek befolyása alatt áll. — Az amerikai Jont 1933 decembere végéig az Egyesült Államokban és Kanadában 1,310,654 dollár hozott fel a német zsidóság segélyalapjára. A gyűjtési listáknak 8% -ot emésztettek fel. Az akció eredményesen folyik tovább.

BECS. Báró Georg Rothschild, a bécsi Rothschild bankhoz tartozó, 57 éves korában elhunyt. Georg Rothschild legidősebb fiavere volt: Afons, Louis és Eugen Rothschildok-nak.

BERLIN. Az amerikai német konzulátus jelentése szerint a Hitler kormány utómozakijése óta 1000 német zsidó vándorolt az Egyesült Államokba. — Az utóbbi időben Németországban egész sor új zsidó iskola létesült, mert a zsidó gyermekek számára a köznevelés felvételének nagy része, hogy német iskolákba járjanak. — A porosz hölgymintázati szigorú rendelet értelmében az állami és városi hivatalokat legkésőbb 1934 január 31-ig teljesen ki kell tisztítani zsidó tisztviselőktől. — Az árja kereskedők, akik zsidó üzlekek vezetését átvessék, megelősítve vannak az átveteli adóellenőrzésről. — Dr. W. M. Stein, a gyógyszerész, feleségével és annak nővérével Berlinben a nagybőségűet követelt el. Hálhatagoktól levelekben a német zsidóülőket tesz meg csúszkellőknek indítók. — A wiesbadeni bíróság Ludwig Eröweint hűbelségi meiszert és lát 2 havi börtönrre és 66 márká pénzbüntetésre ítélte, mert a nyilvános vásáros elleni tiltakozásra egészen azonosan közszereplésűs megelősítve a törvénnyel szembe fordított módon vezették a vásárosokat. — A január elsőjén életbe lépett iró-örvény értelmében iró felkötészt csak árja származásúak írhatják. Kivételt képeznek a frontörvosok, zsidók csak zsidó lapokat folytathatnak iró tevékenységét.

AMSTERDAM. Az amerikai emigránsok napokban helyre áll Einstein prof. legújabb könyve „Az új világ nézetek” címen. A könyv, Einstein mintegy 18 tanulmányát hozza, amely a könyv első részében beszélt: Hogyan látom én a világot, Politika és pacifizmus, Németország 1933, Zsidóság, — és Tudomány.

LONDON. A Leonard G. Mont-főnök elnöklete alatt megtrótt Anglió J. Asszociáció elnöke Sir L. C. C. A. elnöké élesen kikelt a német zsidóság jogfosztása ellen. Mont-főnök elnöké keyeslétes szavakkal emlékeztet meg a meggyilkolt Duca, román miniszterelnököt és felolvasta a miniszterelnök hozzá intézett levelet, melyben a miniszterelnök közölte a követekkel a következőket: „El vagyok arra a törvény, hogy a jogot és szabadságot mind a kisebb és a nagyobb polgároknak szánva teljes mértékben biztosítsuk. De a román és nyugalmat is meg fogjuk érzni minden eszközzel. Ez elsősorban az én kormányom célja”. A nagy számu halgatóság részvételt adozott Duca miniszterelnök emlékére.

SZALONKI. A gőgök kemény ügy nyilatkozott a saját képviselői előtt, hogy a nyomasztó gazdasági viszonyokra váno tekintettel nem adhat engedélyt a meglekült német zsidók számára tömeges bevándorlásra, de egyéni letelepítési körvevényzet kedvezően fog elbiralni.

SZÓFIA. A bulgár zsidóság körében megzalan indult egy segélyalap megteremtésére, amely a német zsidó gyermek- és ipari és mezőgazdasági kiképzésének célját szolgálja. A bizottság célja, hogy a kiképzett német zsidó ifjakat Palesztinába helyezze el. Tisztelettel a bulgáriai zsidóság súlyos gazdasági viszonyaira, legelőbb 30 ifju és leány 2 évi kiképzésének költségeit remélt felhozni. Egy ifju 2 éves kiképzésének költségei 75 fontot tesz ki.

SYDNEY. Az ausztráliai parlaments közelmutl napokban több érn keresztült tárgyalta Adler díjrenek ügyét, aki nem a karcsú elismert Viktoria állam főorvbjának tennőhaságát.

PÁRIS. A napokban 200 német zsidó menekült indult el Párisból Palesztinába.

VARSO. Rabbi Lewin, agudista szemképviselet elvezette ki Maccabim népszövetséget kibizos mellő a német menekültet segélyező nemzetezői bizottság tennőhasá. — Két antiszemita bulgári megelődés Varso Prága megyének főrabbiját, Zevi M. névelőit. A főrabbi súlyos sérüléseket szenvedett. — Mava körében megelődés az első agudista női hacsorsalepel. — Az újév kedvételével két új zsidó napilap indult meg Lengyelországban. Az egyik Vínabon jelenik meg „Emancip” címmel, míg a másik Brest-Litovskban „Poleser Tsot” címen. Több városi zsidó áruházban ismeretlen feltételek tveket dobtek bűntettes feladatokkal, míg egy esetben cetasával megelődés, amelyek nagy köröket okoztak a tulajdonosoknak. A rendőrség a feltételeket a fellezsolott nemzetiszocialista szervezettel legül közölte keresi.

Nyíri Jenő. tímuoarai híközségi elnök 60 éves jubileuma. Január 1-én töltötte be Nyíri Jenő a temesvári híkö. és kura-tóriumának elnöke halvannaké születésnapját, mely alkalomból e hó folyamán a Zsidó Lyceum lélelemelő ünnepelet rendezett, melyre megelősítette az elnök különösen sikerült portréját Kálmán László festőművészrel, az iskola nagynevű rajztanárával. A fiú és lánycserekeszek sorfaja között vonult be az elnök lekes óvációk közepe. A hymusz elnekelése után Márktusz József dr. igazgató tartott szép beszédet, melyben példának állítja az ifjuság elébe az intézet kura-tóriumának elnökét, Nyíri Jenőt, majd méltatja az iskola alapítasakörült érdemeit. A beszéd után lehunlt a lepel a gyönyörű képről. A tanulók részéről Hammer György IV. osztályos tanuló és Klein Emília I. osztályos növendék virágcsokor ányújtásának kísérelében kívántak erőt és egészséget a további munkához. Az iskolai előjáróság nevében Jakóbi Kálmán dr. iskolazászi elnök, szépen felépített megelöhangu beszédében köszönti az elnököt. A jászivárosi ortodox híközség nevében Löfler Béla híkö. elnök hosszút beszédében méltatja Nyíri érdemeit és szerezse-kívánatait tolmácsolja. Megelö ünneplés közepette lépett Nyíri vezéregazgató a szószékre és megelöletlen köszönte meg a nem várt ünneplést. (K. E.)

Az öngyilkos sevljusi bankigazgató még halála órájában is jótékonykodott. Megelöitük, hogy az elmúlt héten öngyilkos lett Krámer Mór sevljusi bankigazgató, akiről most utjabban azon nemes vonást is megelöitük nekünk, hogy az öngyilkosságát megelöi órában felkereste mindazok a szegény zsidó embereket, akiknek minden csúszkellőkön bankjában helpezt szokott adni és elhozta nekik a helpeztüket. Amióta ezek kezdődtek, hogy ezt mérté teszi, erre azt válaszolta, hogy elutazik messzire és sohasem tér vissza Sevljusra. Két órával később állott szívele találták meg rokonának kertjében.

Amerika a horogkereszt ellen. New-york. Samuel Untermayer kezeményezésére, megelöit a „Náci-ellenes liga, az emberi jogok védelmére”, amely a nemzetiszocialista zsidó igazlást ellen veszi fel a harcot. A liga megalakulása nagy viszhangra talált egész Amerikában. Vezetőségében benne vannak: Samuel Untermayer, Rabbi Abba Hillel Silver, Victor Dawling, a felebbvitelt bíróság volt elnöke, Tompkins Artur bíró, James Gerard, Amerika volt németországi nagykövete, Ab Cahán főszerkesztő, Jacob Fischmann, dr. A. Koránik, srb. Untermayer vizsgálatot vezetett be a német náci amerikai működésének leleplezésére, akik legelőbb egy provokáló röpedulát bocsájtottak ki a következő szöveggel: Bojkottáljátok a keresztényeket — vásároljátok csak zsidónál! Céljuk az volt, hogy kompromittálják az amerikai zsidóságot és igazolják a saját munkájukat. A liga vizsgálatának eredményeit az amerikai Kongresszus rendelkezésére bocsájtja tanulmányozás végett.

Véres konfliktus a Híztádrut és a revizionista munkások között Haifában. Haifából jelentik: Az elmúlt kedden Haifa munkássztrájk tört ki azért, mivel két revizionista vállalkozó Weidenfeld és Lewin, akik 70 munkást foglalkoztatnak, megelöiték a kollektív szerződés aláírását a Híztádrutal és nem akarják munkásaitat Poale Cion munkásokkal kicserélni. A Híztádrut munkások egyidejűleg megelöitették a revizionista munkásokat és egy négy napos, időközönként megszállt harcokban, több mint 30 súlyosan sebesült revizionista lelt áldozata a rohamozásnak. Az uccai harcok közepette lerom boltak két épületet is. A revizionista vendégül romokban hever. A híztádrutisták behatoltak a házakba, ahol revizionisták után kutattak, bántalmazták azokat és több lakást is elpusztították. A revizionista Unio főtitkára, Malrovis súlyosan megsérült. A rendőrség 58 letartóztatást foglalkoztatott. A Waad Leumi a híkö érdekében kérte a szembenálló feleket a harc feladására. A tárgyalások megindultak a Waad Leumi vezetése mellett és reméljük, hogy akkor, amikor a zsidóságunk zárt egysége van szüksége, nem fognak a jövőben hasonló érellen konfliktusok megelöitni.

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

„Jól prédikáltam“

A sandedi híres R. Chajim egyszer a Tóra ünnepeén magához hívatta a község legszegényebb zsidóit kidusra. Az asztalon bor, sütemény dusan volt. R. Chajim jó ünnepelet kívánt a híveknek és leült. A hívek áhítattal várták a kidust. A rabbi azonban így kezdte:

— Fialatabb koromban ilyenkor éles talmudi magyarázatokkal szoktak benneteket fogadni. Most, öregségemre, nincs erre erőm. Csak egy rövid dolgot mondok el nektek.

A hívek feszülten figyelték.

— Tudjátok hát, — folytatta R. Chajim — hogy ezer forintra van szükségem szegényeim számára. Közeledek a tél és nem lehet a dolgot halasztani. Nem mondom addig kidust, amíg ki nem vettetek magatokra e pénzt, majd az ünnepe után este elhozátok.

R. Chajim ezután felkelt az asztaltól. A hívek pedig összedültek a kívánt summat és megelöitük, hogy ünnepe kimeneteleket elhozzák a cadóhának. Ekkor R. Chajim visszament az asztalhoz és megszentelte az ünnepelet a boros serleggel.

— Ezen az ünnepe — mondta később — tartottam a legszebb prédikációm.

„Ilyen egyszerű dolgok“

A prágai R. Jezele magyarázta: A Talmud szerint az Ur ráborította Izrael fejére a Sínaj hegyét és szót: „Ha elfogadjátok a Törőt, jó, ha nem, itt lesz a sírótok”. — Hogyan egyeztethető ez a talmudi mondas a Bibliával, amely szerint Izrael fiai azonnal azt felelték a Sínaj előtt, hogy „megesszük és meghallgatjuk“?

A felelet a következő:

Mikor Mózes azt mondta Izraelnek, hogy az Ur maga leszáll a Sínaj hegyére és Törőt fog hallgatni, azt hitték, valami élesezül pümpit fognek hallgatni, mely megkülönböztetésüket, szép chaszidusok szavakkal. Erre felgörcsöztek mind és kiáltották: „megesszük meghallgatjuk“! Mikor azonban a Sínaj elő értek és hallották: Ne loj, ne ölj, ne parázálkoj, elkezdtek hitortalni az oroket: ilyen egyszerű dolgokat nem érdemes végignagyalni, ez legelőbb a ludalia tömegek való. Erre egyenként kezdtek elsompolyodni. Ekkor történt, hogy az Ur főléjük borította a Sínaj hegyét és kényserítette a Tóra elfogadására...

A bün

A hitlanórán a tanító felleszi a kérdést: Milyen bünt követtek el Jakob fiai?

Midőn a tanítványok megadják a keleyseleletet, hogy Jakob fiai eladták József fivérüket 20 ezüst denárért, a tanító azt kérli, hogy mi járult még ezenkívül Jakob fiainak gonoszságához és mi tette tetüket még súlyosabbá? Hosszu ideig csend van, végül azonban az élelmes Mórcka most is feltalálja magát és azt mondja: Bünüket az tette még nagyobbá, hogy igen ócsón adták el testvérüket.

„Örökös állás“

A chełmi község nevezetességeiből való a következő eset: Chełm völgyben fekszik és a hírek félték, hátha megjön a Messiás és nem veszi őket észre. Hiszen reggelente elmondják az imában: „Ha késik is, mindennap várom, hogy eljön“. Talán elvagyok majd a dombokon és elfelejt letekinteni rájuk is. Elhatározták tehát, hogy őrt állítanak az egyik domb tetején, aki folyton figyeli, nem jön-e a Messiás és ha észreveszi odafut hozzá, figyelmezteti, hogy lent a völgyben is vannak reá váró hívek és a chełmieki is vele akarnak menni. Az őt sokáig teljesítette szép hivatalát, később azonban elment a rabbihoz panaszkozni, hogy igen kevés a fizetése, nem állhat a dombon helet két rubelért. Mire a rabbi így nyugtatta meg: „Igaz, hogy a fizetésed kicsiny, de ezzel szemben örökös állásod van, amíg meg gyermekek, unokád, dédunokád is örökösök tőled“.

NEPUNK

MEKES/TÓSFŐ ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA
Míreda Jost Vulcan No. 4.
Telefons: 440

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETESI AKAK:
Belföldön: Egész évre híközségeknek és vállalatoknak 500 Lel, magánosoknak 260 Lel,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80.
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-180.

Támadások pergőtüzében

Belenyúltunk zsidó életünk legkényesebb darazsfejébe és rajzani kezdtek a mérges darazsok. Éreztlük és tudtuk előre, hogy nagyon kényes kérdéshöz nyultunk és mégsem tántorodtunk meg. A lovánál, „Zsidó-csapás” című, e helyen megjelölt cikkünkkel indítottuk meg. Rámutatunk arra, hogy milyen csapás a zsidóságra, hogy ifjuság egy része a kommunista elbektolajja. Cikkünk erőyes és bátor hangja nagy felzúdulást kellett „érdekelt” körökben. A helyi napsajtóban, néhány erdeyli nagy lapban is jelentek meg reflexiók, melyek his része, objektívnek látszó hozzászólás akart lenni, másik része, személyeskedő, izellen támadás. Ezekre a támadásokra kellő helyen megelöit válaszunkat. Most és itt csak azt hangsúlyozzuk ismét, hogy bennünket nem tántorít meg az elszakítás kis csoportja. Annál keosóbb, mert az elismert levelek száza, vérző szívből szűk felajdulása igazolja azt, hogy hangot kellett négre adnunk annak az álláspontnak is, amelyet eddig szegényérzetből, meg érhetetlen megaluvadástól mind tetek meg mások. Emsmerik, hogy kellett ez a hang, kellett ez az erőyes ne tovább, mert már meg kibirhatatlan volt az a fezzelt atmoszféra, amely számos zsidó házat megül. Ahol elkényeseredett, ayantertorizált szűk maghu ótok a kukkóban, hogy „feltörekvő”, „diadalmas”, „új világ” hirdető” ifjuság kényeskedésre kitamboghassa magát. Rákelllett mutatnunk hátra arra, hogy feljüket elszedítő álopotoleok szavára ne adjanak és tesszartársuk azokat, akik még talán egy utolsó szóval rábíhatolnak a maradásra. Mert ludo másul kell venni öregek és ifjunak egyaránt, hogy le kell számolnunk téglet a „küldetés”, és „népboltoztás” mákönyvvel, megük mi zsidók tudomásul, hogy nem kell aragóljuk magunknak a jogot ahöz, hogy mi, épen mi, épen a mi 16-20 éves ifjuságunk hivatalot arra, hogy ezt a maga keserű leleében feltengő világot, a maga megelöi társadalmi rendjével jobba és egészségesebbé tegyük. Nem a zsidó ifjuság hivatalosa ez, nem a zsidóság életelója ez! Segítsünk a mi testvéreinken, segítsünk egyetűll erővel építeni Ciont, segítsünk a mi népünk keserűs életorsrán.

kell arják magukat a sorsuknak, amely sávdr és igazságtalannak látszott, — saját gyermekeik kijelentése szerint.

Nem látánk józanul és hipokritaság volna öllünk, ha azt mondanánk, hogy neveljük a Tóra szellemében a gyermekeket, akkor elkerülünk a szembeszálló gyermekeket átkát. Sajnos, számos olyan szülő van, aki szollt vallásos nevelést adott gyermekeinek, azon igyekezett, hogy életének és világnézetének folytatása legyen az új generáció. És épen ezek közül adódik sok jól elátozt

Néhány napon belül Teitelbaum főrabbi elfoglalja a satumarei főrabbi széket

Satumarei tudósítónk jelent: Végre befejezéshez közeledek az a nagy harc, amely a satumarei főrabbi-szék betöltésére körül évek óta folyik. Damokles kardjától lebegelt ez a kényes és sokszor kimerítetlen kérdés, e nagy híközség feje fellett, de most már nyugvóponthoz közeledek.

Gross Dávid, satumarei híközségi elnök, az újult vasárnapi nagy köldőséget vezette Teitelbaum Joel főrabbihoz Careibe. Teitelbaum főrabbi két nappal azelőtt érkezett haza többheles külföldi turajárlól és nagy örömmel fogadta a satumarei híközség vezetőségét. A küldöttség közvélyshangu meghívására, a főrabbi avonnal válaszolt és a következőket mondotta:

„A meghívást elfogadom és felhatalmazom a híközséget, hogy az installációhoz szükséges előkészületeket megtegye. — Reméli, hogy néhány héten belül de facto elfoglalhatja a főrabbi-széket és addig is már a satumarei híközség tényleges főrabbiának tarlja magát. Kéri a híközség vezetőségét, hogy a legelőbb időben belül condoskodjék megelöi rabbiaktól, ahol hozzámélló módon lehet. A híkö jegyében akar dolgozni és boldog volna, ha minden pártharc ellüne most már. Ó a maga erejével és személyével mindent elkövet majd, hogy az igazi béke újult egyengesse. A főrabbi a satumarei híközség vezetőségének adott válasza után elhivatta a

carei híközség elnökéjét és bejelentette, hogy távozik a carei főrabbi székből és meghatalmazza a vezetőségét, hogy utódáról gondoskodják.

Mayer Lippe, a főrabbi veje, akit a satumareies ros beszíndnek akarnak megválasztani, kijelentette, hogy csak az esetben vállolja a megisztelést, amennyiben Winter-niz M. Dávid jelenlegi ros beszíndi, minden tekintetben, hozzázázóan kártalanítják és igényelt kielégülnek.

Teitelbaum főrabbi satumarei hívei körében a válasz öríási örömet kellett. Boldogon újságolták egymásnak imátházokban, utcákon. Viszont azok, akik kérdőtől fogva ellene voltak, veges érzelmekkel fogadták az új fordulatból a híreket. Vannak kövölők újjanok, akik már fáradtak a nagy harc után és beenyugosznak az — ugalózik — megváltoztaltatban, csak egyet szeretnének, hogy végre valóban béke legyen ebben a híközségben. És ha ennek ez lenne a végső ára, úgy talán már ezt sem bálnák. Kitartóan, szívósan harcoltak a maguk álláspontjáért, de ezek után, a fait-accepto-lik ellen, kár volna ismét fegyvert ragadni.

A satumarei főrabbi állás körüli évek óta tartó harc eldőlt. Teitelbaum Joel főrabbi rövidesen el is foglalja a dicszes pozíciót, amelyhez sok küzdelem árán jutott.

Az Aguda világszervezet hivatalos válasza a Mizrachi egységfront-felhívására

A Krakóban megtartott Mizrachi Világ-konferencia, mint ismeretes elhatározta, hogy a világ ortodoxijának közreműködésével egy orthodox zsidó világkongresszust hív össze, Palesztina vallásos felépítése érdekében. A Mizrachi Világszervezet közponja a konferencia után összekötetésbe is lépett a vallásos zsidóság reprezentánsival, az Aguda Világszervezet központjával és a lengyelországi Aguda vezetőségével is, és felzúllította az

együttműködésre. A Mizrachi megkeresésére Jichok Meir Lewin (Varsó), a világhíres gener gao veje, a lengyel Aguda egyik vezéralakja a következő levelet intézte Rav Fischmannhoz, a Mizrachi legfelsőbb tanácsának elnökéhez:

„Igen tisztelt barátom, Rav Jehuda Léb Hakohen Fischmann! Bocsásson meg, hogy csak most válaszolok levelére, de a kőlem nem az „...“

monra érdektelen volna, hanem ellenkezőleg a.Ér, mert a felvetett probléma rendkívül nagy horderevű bir. A kérdést az Aguda hivatalos illetékes vezetőivel tanácskoztam meg, és emiatt szenvedett késést a válasza. Most miután a végző konkluziókat is leaktam magamnak szegezni a kérdés bevizsgálása során, jött meg a Mizrahi hivatalos levele a frankfurti Aguda központjához, így tehát az ügy ezzel hivatalos jellegűt öltött. Szükséges tehát még egy rövid ideig várni, hogy kérdés ilyen hivatalos formában is elintézhető legyen. Legyen Ön meggyőződve arról, hogy ezzel nem akarjuk a kérdés megoldását kifutni, hanem lelkiismeretesen, megfontoltan és lőkéletes tárgyilagossággal akarunk a kérdés fölött dönteni, enélkül, hogy tekinthezennénk a múltat és kizárólag csak a jövő szempontjaira leszünk felintelve. Azon leszek, hogy úgy az én, mint a világszervezet válasza minél előbb teljesen kielégítően kész legyen. Ami a Lengyel Aguda sajtóban az ügy kapcsán megjelenik, nem áll vonatkozásban a beszélgetéseinkkel, mint ahogy azonban a sajtó azonban a különböző híreket hozott forgalomba a cionizmus és az Aguda viszonyairól és nem áll módunkban minden nap új feladatot közzéadni, kénytelenek voltunk egy általános deklarációt kiadni, hogy véget vessünk ezen híreknek.

Ennek azonban semmi vonatkozása nincs a fentelírt tárgyalás alatt lévő kérdésekkel. Kiváló tisztellel: Jicchok Meir Lewin, Varsó.

III. Említi meg, hogy a frankfurti Aguda világszervezet központja szintén választott a Mizrahi felhívására, amelyben kijelenti, hogy a Mizrahi levelet nagy figyelemmel tanulmányozták és kötelességüknek tartják, hogy a felvetett kérdéseket, különösen pedig az ortodox zsidó világkongresszus problémáit fűzetesen tanulmányozzák. Meg kell előbb hallgatók a vezetőiket, mert csak nekik van joguk a kérdés fölött döntően határozni. Szükségük van tehát még néhány hétre, hogy a részleti kérdéseket is alaposan átvegyék az ügy teljes komolyságához mérten. A levelet egyébként Jakob Rosenheim, az Aguda exekutív elnöke írta alá.

Hogy a Mizrahi egységfont politikájuk milyen nagy jelentőségű eredményeké válnak már eddig is, arra a közeli napokban meg fogjuk látni. A rabbi kongresszus világilag jobban rá, amelynek határozatait lapunk más helyen közöljük.

megén Witold litván nagyharcos a Krim vidékéről egész községeket telepített át Litvániába, főleg Troki városába, amely a vilnai kormányzóság területén fekszik. Később a karaiták más litván városokba is letelepedtek és nagy részük Volyniába és Galiciába vándorolt. Oroszországban a karaiták jóval a zsidók előtt nyerték el az emancipációt különösen, mert egyes karaita vezetők félig tudományosan, félig a néprege alapján azt állították,

Istálló lett a zsinagógákból, — rabbi és tanítók ezrei vértanuhalála zsidóságukért a szovjetparadicsomban

»Lépten-nyomon anyákat látni kis koporsóval karjukon Leningrad uccáin«

Mrs. Pevsner, ki az amerikai zsidóság megbízásából tanulmányozta a zsidók helyzetét a szovjetben, Budapestre érkezett és a paszlateliről a következőkben számolt be: Mrs. Pevsner Kaliforniából, Los Angelesből származik és vezetőszerepet visz az amerikai zsidók életében, mint a magyar erős és befolyásos cionista nőszervezetek egyik vezére. Az amerikai zsidók küldték utra, azok az amerikai zsidók, akik még ma is, a gazdasági krízis dacára, évente több mint hémillió dollárt küldenek Oroszországba az orosz zsidók rettenetes nyomorának enyhülésére. Az amerikai zsidók azt szeretnék tudni, hogy azok az igen nagy összegek, amelyet az évek során Oroszországban élő véreiknek juttattak, segítettek-e valamin?

— A szovjeturalom a hárommilliónyi orosz zsidóság szájából kivette a kenyeret. A gazdasági életből csaknem teljesen kikacsolták a zsidókat, a kommunista szövetkezetek agyonüldözték a zsidó boltozt, a mesterséges áldozatokkal kényesztelt nagyipar kizárta a kisiparost és így az orosz zsidóság kilenczeder része alól ki lett rántva a gyékény. A szabad pályán, ahol a kommunista gazdaságpolitika hatása keséssé volt érezhető, az orosz zsidóknak alig egytizede talált elhelyezkedést. A többiek, mint „burzsoák”, letráthatatlan nyomorba jutottak. A fiatalok pedig átreligéződték, munkások lettek, megpróbálkoztak a földműveléssel.

— Azt hiszi, hogy ezek meg tudnak élni, hogy el tudják tartani az öregeket?

Ehetetlen a kenyér

Mrs. Pevsner nevel. Farcán, mintha sírni akarna.

— Igen. Két rubelt keres egy munkás naponta. Egy kiló kenyér pedig negy-öt rubelbe kerül. Különösen képzett munkások, hivatalnokok felvételre havi 120 rubelre, de egy kiló cukor 37 rubelbe kerül, egy liter tej 6-8 rubelbe és a ritkán kapható vaj kilója 45 rubel. Tessék ebből élni, családostól. Persze, kenyérgygyre kap 400 gramm kómfekete kenyeret naponta, aki tagja a kommunista pártoknak. Megköszölkim ezt a kenyeret, de lenyelni nem bírom. És a legtöbbnek ez sincs, vagy csak papíron van meg. Tehát a „szabad” piacon kell vásárolni. Borzasztó. A skorbütű dühöng az éhez zsidók között. A gyermek halandóság... Számokat nem tud senki, de Leningrad utcáin lépten-nyomon látni anyákat kis koporsóval karjukon. Már megszokták. Maguk viszik ki, maguk hantolják el gyermekeiket.

— Mi lett a híres zsidó földműves telepítvényekből?

— Mídön hat évvel ezelőt látogattam meg Oroszországot, Bró Bidzánban még 33 000 zsidó paraszt volt, az ideán már csak 6000. Azok is csak azért vannak még ott, mert nem tudnak egykönnyen erről a rettenetes helyről menekülni. A délkauzajai zsidó telepítvényeket 170.000 ösztörcetruzi emberrel kezdték meg, ma már nyomuk sincs ezeknek a telepítvényeknek. Nem volt szabad ott templomot építeni, nem volt szabad héberül beszélni, nem volt szabad ünnepeket megülni — a zsidók megszöktek. Jólékonny amerikai zsidók egy csoport pénzt belfélték ezekbe a kolóniákba. Hiába. Éppúgy mint annakidején az argentinai zsidó telepítvények, ezek is elpusztultak. A paraszt kell, hogy a földet szeresse, amelyet megművel, hogy magának tudja a földet, a saját népe földjének, amelyen

hogy a karaiták még a zsidó szétszóródottság előtt már Oroszországban laktak. Egész az utóbbi időkig a zsidók és a karaiták között meglehetősen feszült volt a viszony, ami különösen a zsidóságban uralkodó rabbihatalom befolyása alatt keltezett. A karaiták száma meglehetősen kicsiny, összesen 12—15 ezer karaitát tartanak nyilván, akik közül körülbelül tízezeren Oroszországban és Lengyelországban élnek.

Istálló a zsinagógában

— Vannak még zsidó templomok Oroszországban?

— Majdnem mindeit elvették a szovjethatóságok. *Charkovban láttam egy szép, régi zsinagógát — most istálló, a kitozóság lovai vannak benne.* Moszkvában, ahol nagyon sok a zsidó, számuk közel 150.000, miádszörse egy zsinagógát tarthatnak meg. Ide persze nem férnek be a hívők. Titokban gyűlnek össze, lakásokban rögtönzött imaházakban, minden szombatban másfél, hogy rajtuk ne kapjanak. Igen szigorú büntetés jár az ilyen halóságig, amely nélkül imagyülekezetek való részvételért. Az ősi nagy zsidó ünnepeket Leningrádban töltöttem. Az egyetlen zsidó templom, amelyet meghagytak, életveszélyesen szűfolt volt és a templom körüli utcák fekeléklettek az emberekől, akik legalább az imák egy fozását remélték meghallani. Ott volt az ifjúság is, amelyet már az istolókban arra tanítanak, hogy a vallás bábura és látam fiatal emberek munkaszubonyban a templomban keservesen zokogni...

— És a gyermekek?

— Gyermekek? Nincsenek. Nem szabad őket héberül tanulni, nem szabad őket a nép ősi hagyományaira nevelni: szerencsétlen kis szovjetpolgárok. Eleinte titokban tanították a zsidók gyerekeiket. *Egy sereg rabbit, tanítót ezért kivégeztek, deportáltak: ma nem mer senki semmit tenni.* Solovkijban például több mint 6000 orosz cionistát tartanak évek óta fogságban. Palesztináról beszélnek sem szabad. Hárommillió orosz zsidóknak még csak beszélnie sem szabad szabadságáról...

Mrs. Pevsner nem akart többet mondani. Minek is? Elbűcsuiztam.

Jogerősen felmentette a tábla Glasner Akiba, c'niij főrabbit

Cluj. — Ismeretes, hogy Glasner Akiba cluj főrabbi ellen két évvel ezelőt megindult veszegetési per a főrabbi felmentésével és rehabilitálásával végződött a törvényesség előtt. Az ügyész fellebbezése folytán került az ügy a cluj táblához, amely most már jogerősen felmentette a megrágalmazott főrabbit.

A palesztinai kivándorlás a lengyel sejm előtti.

Varsó. — A lengyel sejm költségvetési vitája során, midőn a szociálpolitikai kérdések kerültek napirendre, dr. Rosmarin zsidópárti képviselő interpellációjában vázolta a lengyelországi zsidó tömegek rendkívül nyomorát. Kivándorlása semmi lehetőség sincs, jóllehet az 1933-as évben kivándoroltak 90 % a zsidó volt. Még 1933-ban csak 2375 zsidó ment ki Palesztinába, addig 1933-ban 9490-an vándoroltak ki certifikátok utján. A Palesztinába vándorolt zsidók leányegyes száma azonban ennél sokkal nagyobb. A lengyelországi országokba összesen 14.837 zaidó ment ki 1933-ban. A kormány azonban nem támogatja a zaidó kivándorlást sem erkölcsileg, sem anyagiilag. A kormány legkevésbé 100 000 Zaidót kell megszervezen a hűvösre telepek céljaira. A varsói zaidó segélybizottság, amely a zaidó családok szárait minni meg az éhhalálól, semmi támogatást nem kap a kormánytól. Ugyanez áll a zaidó árvaházakra és egészségügyi intézményekre, amelyek ártalmatlan viszonyok miatt, ha a kormány nem ter jobbi belátásra, emellett azonban az állami „Mintabiz” sem vesd tekintetbe a zaidó munkanélkülieket. Hübeki miniszter válaszául dr. Rosmarin interpellációjára és kijelentette, hogy eddig is mindig tekintetbe vettek a kisebbségi jöletti intézményeket, melyek a jövőben még inkább támogatásban fognak részesülni.

HETI GLOSSZÁK

Egy zsidó lap és a zsidó klubok

Létezik Erdélyben egy zsidó hetilap, amellyel nem szeretünk polemizálni. Ebben a lapban S. G. tollalát megjelent a legutóbbi számban egy cikk, a — zsidó klubok ellen. Erre kell néhány sorban reflektálnunk. S. G. ur azt írja, hogy nem ortodox és nem illő, ha a zsidók klubokba járnak. A kávéház — az más Meit bizony oda kell (sic!) járni a vallásos zsidóknak is, mert oda költi „üzlete” meg ottan kalapban is ihalja feketéjét. Valódi békebeli hipokritaság ez, az a gellontentalítás, amely most a régi gettóuccák sarkát cserélte fel, az ugyanott „elertülő” kávéházzal, ahol lármásan és rendellenül, „feketéznek”, ahol létezik a zsidó, mert oda költi „üzlete” ugyan el feleségtől, de lényegében azért, mert jól érzi magát ezekben a füstös köpködőkben. Ezzel szemben a nem zsidó polgártárs, mint elmegy a kávéházak előtt enyhedonnal néz be a nagy lükkörökön, amint látja ott a sok zsidót és csodálkozással állapítja meg magában, hogy mennyi jóelőzőtől „munkanélküli” lebzsel ott.

Ezzel szemben mi nem akarunk a „klubok” fogadalmán prétközni lenni. Nem kapunk érte semmi elismerést. De tartozunk az igazságnak azzal, ha megmondjuk, hogy mégis csak szöbb, jobb, intelligensabb és ürbb dolgolyan zsidó klubokba járni, ahova nem lát be minden suszterinas és ahol szerényen, családi körben, egymás közötti, halkabb tónusban és hozzánk méltóbb keretek közötti élhetjük azt a társadalmi életet, amelyet a zsidóság egy bizonyos része okvetlenül élet-szükségletnek talál. Az más, ha S. G. ur azt mondaná gyerinak a bézs hamidrosokba, tanuljunk, éljünk egy teljesen visszavonult ortodox életet! Ez más, mert ez logikus és okos érvelés volna. De párhuzamot vonni a kávéházak és klubok között és a kávéházak javára „billenteni” a mérleget, ez naiv és furcsa beállítási, nem méltó S. G. urhoz. Vagy talán őt nem engedték be ezekbe a zaidó klubokba? Kár, mert hiszen akkor rem a kávéházaknak csinált volna így fölösleges propagandát — a klubok felhívtak be amoszféréjával szemben.

Gibraltári zsidók

A kik ismerik a földrajzot, tudják, hogy mit jelent ez a meghalározás: Gibraltár. Jelenlét az angol flottáizál, az angol világuralom legfőbb portjait. És hogy itt is vannak zsidók, ezt bizony nem sokan tudják, akik különben tisztában is vannak, — Gibraltár

Jelentőségével. S nemcsak, hogy egyszerűen zsidók élnek ott, hanem még hozzá vallásos zsidók, szombatot tartó zsidók. Egy nemrégiben arra járt német zaidó nő írta róla egy külföldi lapban, hogy szombatban nem lehet pénzt beváltani, szombatban nem lehet semmi vásárolni mert — mert a zaidók üzletei zárva vannak. Gibraltárban, az angol legfőbb flottabázis helyén. És az ottani zaidóság éppen most építel új templomot magának, künn a kikötőben. Egy szép új monumentális templomot a régi helyett. A keresztény gibraltári lakosság nagyon becsüli a zaidókat és a lehető legjobb harmoniában élnek együtt. Egy ottani zaidóval is beszéltem a cikk írója, aki ki jelentette, hogy végtelenül sajnálja a németországi zaidókat, akik az új Hámán gonoszsága alatt, annyit kell szenvedjenek. A gibraltári zaidók minden szombatban imádkoznak azon, hogy az új Hámán elnyomtatása minél előbb szűnjék meg. A beszélgetést azzal fejezte be: Salam to Jou, and to all german Jews (Béke legyen velünk és az összes német zaidókkal!)

A német filmek

Számtalan megkeresés érkezett már hozzánk, hogy írjunk a német filmek bojkoltja ellen. Amint figyeltük eddig az erdélyi mozgósításhoz másorait, úgy láttuk, hogy a Hitler uralom alatt készült filmeket moslanig nem hozták még be hozzánk. Arra pedig nincs okunk, hogy a németnyelvű, de Wienben vagy másutt készült filmek bojkoltjára hívjuk fel a közönség figyelmét, mert nem szükséges, hogy oktatlanul megnyomortunk zaidó filmszínház tulajdonosok és a szakma zaidó érdekeljeit.

Amint azonban értesültünk, több erdélyi mozgósításhoz térve vette, hogy hozni fognak Hitler-filmeket. Ezek ellen a legelősebb harcot fogjuk beindítani. Ha valamelyik filmes mégis előadnánk egy ilyen filmet, úgy akkor azt névszerint kipelegereztük majd és megírjuk, hogy a közönség bojkoltja őket.

Ezúttal felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy kisérjék figyelmencl a műsorokat és ha úgy látnák, hogy hivodalmi német filmet adnak valahol, hívják fel rá figyelmünket, hogy kellőképpen kommentálhassuk majd.

Egy oradeai fogorvos fia

Oradeán él egy rendkívül visszavonultan élő fogorvos, akiről nem felejtik el az oradeai cionisták, hogy akkor adott 10.000 leltünként a Keren Hajessodnak, amikor még ilyen összegekről nem is álmodtak az erdélyi zaidóság körében. Minderkor a legnagyobb figyelemmel kíséri a palesztinai épít munkát, dacára annak, hogy aktíve soha nem vett részt semmiben, még egy gyűlésen sem járt

el, csak a palesztinai irodalmat és híreket kísérte figyelemmel. Pedig nem is fudhalta, hogy valaha közlebebbi nexusba fog jutni az országgal. Úgy látszik, hogy van a Sors keze által sokszor édes jutalom is. Példa erre éppen ez a derék orvos, akinek fia külföldön a „hotelludományok” szakiskoláját végezte, hol 5—6 nyelvet tanult meg és a szakma titkait. Három évig próbált elhelyezkedni, de nem tudott. Végre gondolt egy metrészet és kiment az új országha. November 27-én érkezett ki és 3 nap múlva már volt kiltűd állása egy kermel hegyi penzióban. Elragadtatót leveleket ír hazá. Boldog, hogy ott van, 9 fontos keres már havonta, becsülik tudását, intelligenciáját, rátermettségét és iskolázottságát. Boldog, hogy ott lehet, boldog, hogy dolgozhat, boldog, hogy olyan millióben élhet. Természetesen epja is megelégedett, mert látja fia szép boldogságát. Ime: itt a jutalma annak, ha valaki önzetlenül adott Palesztinának, amely velőben fejtel mézzel folyó Kanadát, ime, mily szépen fizeti az áldozatkészséget. Tenulságul szolgálhat.

Meghívót kaptam, de nem megyek el

A társadalmi formák be nem tartása — nagy bűn. Már főleg azok szemében, akik erre sokat adnak. Mondjuk, hogy én is sokat adok erre és ezért lapunk nyilvánossága előtt exculám magam. A héten meghívót jött messzi Németlomból. A Lipsecei mintavásár vezetőége hívott meg, hogy legyek szíves okvetlenül elmenni március 4-re Leipzigba. Különa névszerint hívott meg, mert voltam két ízben ott, akkoriban, amikor még „kellemesebb” amoszféra volt Németországban. A meghívón még egy cédula is van rágeszva, amely azt mondja, hogy minden ellenkező híresztelés dacára, a 700 éve fennálló lipsecei Messe, most is nemzetközi. Elhisszük hogy „eltűrük”, hogy a világ minden részéből elmehessenek a zaidó kereskedők és vegyenek részt áru. Mi úgy hisszük, hogy nem fognak menni. Nem fogják előszögölni Hitler-országának exportját és ezzel boldogulását. Én eleget teszek mindenesetre a társadalmi formák előírásának és ezúttal lebeszéltem bejelentem, hogy nem megyek el Leipzigba. Sőt minden zaidót lebeszélünk arról. Zaidó ne menjen a mintavásárra. Még azok sem, akik az oradeai Kereskedők Lapját írták és ott is olvassák a mintavásár meghívóját. Azért nem kell elmenni. Sőt, azért sem kell elmenni. A meghívó, a szá-zoknak szól. Csak a szépszóknak. A zaidók maradjanak otthon Ha utazni akarnak, miért pont Lipsecebe? Miért éppen Németországba? Határozzuk el unisós — nem megyünk el. Nem nem, soha!

Idők változásai

Négy generáció végrendelete

Irta S. L. PEREZ

I. Miután Reb Elieser, Ben Haikels fia át lépte az örökérvéáltság bűszbét, feje alatt a következő tartalmu jegyzetet találták: „Történjen akaratom szerint, hogy a fiam az erdőbirtokomból egyenlő arányban részesedjenek.

Halálom után kerülést huzzanak a temető körül, a templom teleje javítsák meg.

A szent könyveimet Benjámin fiamra hagyom, aki még nélen — Isten ajándékozson számára hosszú életet — a többi fiam és vejeim megkapták már imáinkönyveiket, amidőn a Chuppe alá mentek.

Feleségem — legyen hosszú az élete — gyermekeimről továbbra is függetlenül éljen. Vehet maga mellé egy árva, hogy ne érezze magát elhagyatva. Az ünnepek alatt mondjon imát a kenyér és bor után.

Ettől elektintve...

A végrendelet további sorait nem lehetett előlvasni. A jegyzet nyilván már akkor a párna alá lett téve, amikor a lina rajta még nedves volt. Így aztán csak egy elmosódott tintafolt maradt a fennl jegyzet után.

II.

Reb Benjámin, Ben Eliezer fia, már részleesebben rendelkezett halála után. Az örökérvéáltság így kezdődött: „Az én óram már ütött és rövidesen visszavodom lelketem a Teremtőnek, aki kölcsönadta számomra ezt, a földi életem tartamára. Az embernek reszketnek a neve hallatára és itélete előtt, mégis én félelem nélkül hagyom itt ezt a világot, mely hittell átitatva az Úr könyörületessége iránt. Remélem, hogy ő nem a törvény teljes szigorával fog engem sújtani, hanem megfoghatatlan nagy könyörűlete szerint. Mert meg vagyok győződve arról, hogy nem vagyok méltó Isten bízalmára, mert lelkeim a földi élet ideje alatt nem maradtak érintetlen és föltnélküli.”

Most elhaladunk a végrendelet további részletei fölött és rátérünk arra a részre, amely a gyermekeinket szól: „Nem akarok földi életem munkásságáról beszélni, mert annak gyümölcse felett egyedül csak az Úr ítéltel. Semmit sem tartok magaménak, amit nem viszek magammal és — Isten látja lelketem — minden sajnélkozás nélkül hagyok itt mindent. Nem is adok pontos utasításokat a végnyomon eozásáról, mert meg vagyok győződve arról, hogy családom — éljenek sokáig — megértéssel és békeséggel intézik azt egymás között el. Azt kívánom a családom tagjaitól, hogy írjanak pontosan minden ingatlanomat és ingóságomat össze és a teljes érték együzdedét adják a

szegények számára, nevében és lelkeim üdvéért. És ami ezután megmarad, annak keltizédeli ugyancsak a szegények számára osszák ki saját nevéükben.

A megmaradt tízedeltől ezután vegyenek le még 3 szávalétot és újra osszák ki a rászorultak között, mert kötelem lehezőseges, hogy az előbbi számításokba valahol hiba, vagy tévedés csuszott be. — Kikötöm azonban, hogy az említett 2 tízedelt ne a rokonság között osszák szét, hanem idegenek között. Amit a rokonságnak okarnak adni, azt saját belátásukra bízom, de semmiesetre sem szabad azt az általam végrendelettel osszszabótl adniuk.

Sírkövemre csak nevémet és bologgult szentéletét etyám nevet írjak fel.

És végül kérem fiamait és vejeimet, hogy életüket ne a földi hívságokra áldozzák. Nem az a fontos, hogy minél nagyobb kereskedők legyenek, mert anél gazdagabbak lesznek, minél inkább elmélyűnek az isteni tudókba. Nagy sulyt helyezek arra, hogy mindennap legalább egy oldalt tanuljanak a Talmudból és egyszer egy évben keressenek fel egy szentéletű géont.

Az asszonyok is vegyenek legalább minden szombatban és ünnepeken imakönyvet a kezükbe és halálom évfordulóján gyermekeim egész napon át tanuljanak. Az asszonyok pedig ezen a napon sok alamszót osszanak szél. A legfontosabb azonban az, hogy mindig csendben és feltűnés nélkül kell csinálni.

A német zsidó gyermekek tragédiája

Berlin. A horogkeresztes bestiálitásnak nincsenek fokozatai. A zsidó gyermekek ellen éppen olyan féktelen harcot folytat, mint a civilizált államokban a rablógylőkörök ellen. Nincs kímélet! A gyermekek is csatasorba vannak állítva és kiszolgáltatva el kell tűnőniük minden megelégedésig, szegényt és arcuközpést. A horogkeresztes örület vigyorgva szemléli gyermekáldozatainak szenvedését, de az áldozatok növekvő száma még további tettekre serkenti a barna legények terrorcsoportját.

Az iskolák állanak elsősorban ennek a gyermekpogromnak szolgálatában. Minden szülőnek be kell szolgáltatni a gyermekeinek pontos leírását arról szülő okmányokból, hogy a tanfolyamot megállapíthassa, kinek volt a nevelője és a nagymamája. Aki pedig ilyen nagyszülővel nem rendelkezik, az el van ítélve a Harmadik Birodalomban.

A zsidó gyermekek a legtöbb iskolában — zsidó padba kell állniuk. A tanító így szólítja feltehetően a zsidó gyermekeket: *Kohn zsidó, vagy Löwy zsidó leány állj fel!* A legfontosabb tananyagok egyike természetesen a fajelmélet. A gyakorlat érdekében gyakran megtörténik, hogy a tanító kihív egy zsidó gyermeket a podiumra és csipőss megjelölésével mutatja be az „árja” gyermekeknek a zsidó gyermek fejlejtettségét.

Az iskolai szünetek alatt a zsidó gyermek nem járhat lársával, hanem cellájával kell szolgálnia a többiek gyűléseinek és kintazásainak. A tanító jegyzeteket dikta az iskolának a fejlejtetéseiről. Például: „A zsidó nem csak alacsonyabrandú faj, hanem még ennél is sokkal kevesebb. A zsidók csak vendégek Németországban és ti tudjátok, hogyan bántak el a nem katonai vendégekkel. Az mondják nekik, hogy nézzenek utána, hogy mielőbb távozzanak el a személtől.” — Vagy: „Marx Károly egy galíciai zsidó volt és ő alapította meg a szociáldemokratá pártot.”

Az árja iskolás gyermekek legkedvesebb nőtája: „Wenn's Judenblut vom Messer spritzt, dann geht's nochmal so gut.”

A német zsidó gyermekgeneráció örökre elpusztul, még ha életben is hagyja őket a barna bestiálitás.

A francia megszállás és a Népszövetség irányítása alatt álló Saar vidéken is a zsidó lakosság a nemzetiszocialisták legdurvább inzulatainak van kitéve. Genfi jelentések szerint a saar vidéki nemzetközi kormányzó bizottság a „Deutschen Front” által beadott

petícióra a Népszövetséghez küldött válaszában többek között a következőket írja: „Az illetni nemzetiszocialisták által következésen üzött zsidóellenes bojkott és üldözés olyan széles méreteket ölt, hogy a kormányzó bizottság állandóan az irányuló pa naszok infézésével van elfoglalva. A bizottság

Az arabok ramadani üntetése csunya kudarcba fulladt

Az új haitai kikötő kicsinek bizonyul a meg növekedett hajó-forgalom lebonyolítására.

Jeruzsálemi tudósítónk írja: Január 16 óra hirdették az arab vezetők a nagy üntetés megkezdését, amelyet a zsidó letelepülés ellen akartak megszervezni és világraszóló üntetéseket inscenálni. Az Omár mecset a központi irányító hely, ahonnan a zsidó ellenes támadások kiindulnak. Összesen 4000 arab gyülekezett össze, bár sokszorosan többet vártak.

Röggel 8 órakor a mufti maga állott a főmeg elére és megkezdte a felvonulást, de alig néhány száz ember vett részt a üntetés menetben. Erős csendőri és katonai fedezet mellett vonultak végig a városon és szigorúan előírták, hogy meddig tarthaj a üntetés. Egy óra volt engedélyezve és semmiféle szónoklatnak nem volt szabad elhangzani. Az arab asszonyok egyáltalán nem vettek részt, mert szerintük az ilyen üntetés nem ér semmit. A többi arab, akik csak imádkoztak, hazafelé mentek, hogy a negyven napos Ramadan ünnepeit otthon töltseik. (Érdekes, hogy ebben a 40 napban, minden nap böjtölni kell és csak este szabad enni, báránnyust rizszel. Még cigarettát is tiltott dolog!) Kétségtelen, hogy a tervezett demonstráció csődöt mondott. Talán az angol vezető körök sem voltak túlságosan elragadtatva a nagy csendől, mert ők is szeretik egy kicsit élenkíteni az ellentéteket, mert ez a „kormányzás művészetéhez” tartozik.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezzük, hogy az angol kormányzó állandóan mindkét oldallal egyformán „szívélyes”. Példa erre, hogyha egy délelőt a zsidó koloniatákat látogatja és elragadtatással nyilatkozik mindarról, amit ott lát, akkor délután bizonyára arab falvakban parolázik az arab parasztokkal. Ha délen a Szachnot vezetőivel beszél és ebédnek vannak nála, akkor eszére az arab exekulive tagjai hivatalosak vacsorára.

egy többek között kénytelen volt lejelteni a zsidó hitközségek kérését, hogy a zsidó gyermekek számára külön iskolákat állítsanak fel. Pusztán az a tény, hogy a saar vidéki zsidó közösségek, több évszázados emancipáció után, arra határozták el magukat, hogy gyermekeiket újra elkülönítsék, legendő annak méltatlására, hogy valóban milyen méreteket öltött a nemzetiszocialisták terrormozgalma.”

A bevándorlás megszorgotlása még mindig nem eynhült. Csak az íjhet be akadálytalanul, akiknek legalább 1000 font felmutatható vagyona van. A kormányzó most legújabbban azzal szigorította meg a bevándorlást, hogy aki felmutat 1000 fontot, annak 18 évnel idősebb hozzátartozója is tartozik külön bevándorlási engedélyt kérni. De a zsidó építési kárárs erre is gyönyörű választ ad. A napokban számos letelepülés történt olyanok részéről, akik 10.000 fontnál többet tudtak felmutatni. Sok vagyonos zsidó telepszik most le, akik új vállalkozásokat alapítanak. Ennek fordulója be, hogy az ipar és kereskedelem nap mint nap újabb erőre kap és ez is fáj az angoloknak. A haitai kikötő is már kicsinek bizonyul és Tel Aviv és Jaffa között újabb kikötő létesítése válik szükségessé.

Sulyos ítéletek Lengyelországban az antiszemita izgatók ellen. Lodz. Az elmúlt napok során 3 nemzetiszocialista fiatalember állott a bíróság előtt, akik antiszemita töpcedulákat terjesztettek néhány hónappal ezelőt. A röplapok a zsidók bojtoltatására szólították fel a keresztény lakosságot. A bíróság a vádlottak közül 2-öt egy évi fogházra ítélt, míg a harmadik vádlottat 8 havi börtönnel sújtotta. — Lodzi jelenlése szerint az elmúlt vasárnap a rendőrség 20 antiszemita hulligánt vett őrizetbe, akik a déli korzó ideje alatt megámadták a zsidó járó kedőket. A üntetőket azonnal bíróság elé állították, amely a következő ítéleteket hozta az elállított vádlottakra: — 3 at két-két havi börtönnre, 3 at egy-egy hónapra, 2-öt három heti, 8-at két heti, 2-öt hét napi, egy aszonyt 3 napi, míg egy másik aszonyt 1 napi szabadságvesztésre ítélt. Az elléteket azonnal megkezdte a büntetésük kilöltését.

deit, anélkül, hogy a magam részéről ennek érdekében valamit is tettem volna . . . Ez a gazdagság olyan nagyra nőit, hogy engemet is maga alá temetelt. Hányzszor kívántam szivőből, hogy a munka nemes ritmusát csak egyszer is megismerjem . . . Ehelyett azonban az orvosok mozgást, sportot és szórakozást írtak fel számomra . . . csak nem azt, ami valójában hiányzott nekem: a normális élet és a kötelezettség tudás . . .

Számos országot végigjártam, de nem hagytam egyik sem bennem vágyódást, számos vidéken voltam, de nem tudtóm egyik sem lekötni. Folyékonyan beszélek több nyelvet, de egyik sem lett anyanyelvem . . . üres szavakat dobtam ki magamból, de nem éreztem egyikhez sem meleg kapcsolatot . . .

Ugy változtattam lakóhelyeimet, mint más ember a keztyűjét. Az egész világ az enyém volt és mégis semmit és senkim sem volt . . . Mind értem volt . . . Barátaim kacagása és az asszonyok csókjai, sőt még az is, hogy más mondta el helyettem apám utána a kaddist, minden, minden a Mammon karjaiba kergelt . . .

Hosszu ideje annak, hogy tulajdonképpen már megszűntem élni. Az élet bennem már csak utalatot kell.

A ciankálai előttem fekszik az asztalom. Gondolnom kell e talán még valakire? Nem — mert én mindent és mindenkinet megítéltem . . .

— Ijőjön tehát az utolsó pohár, az utolsó helálos hőrpintés . . .

HIREK

„Néplük” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Seval 17, február 2.
Szombat: Seval 18, február 3.
Heti zsidó: ידן
Heti háftóra: בשבת מתעסק

Szombat kezdete:
üzet bezárás 4.50
gyertyagyújtás 4.55
isteniszlelet kezdete 5.00
Szombat befejezése 6.00

A zágrábi etnográfiai múzeum zsidó alapítója meghalt. Salomon Berger, Köpéuropa egyik leismertebb és legértékesebb etnográfiai muzeumaának, zágrábi múzeum alapítója 75 éves korában elhunyt. Berger egészen elhunytáig igazgatója volt az zágrábi múzeumnak. Csehszlovákiában született, de még fiatal éveiben Szerbiában telepedett le. Nagy szorgalommal gyűjtötte a paraszti háziipar termékeit és a népviseleteket, amelyet teljes egészében a zágrábi muzeumnak ajándékozott. Több könyve jelent meg a nemzeti népviselet fejlődéséről.

Ausztrália nem akar helyét adni a német zsidóságnak. Melbourne. Melech Rawitsch, az ismert zsidó költő, a jidis Pen-Club titkára ausztráliai útutazása során memorandumot intézett a kormányhoz, amelyben azt a javaslatot terjesztte elő, hogy Ausztrália kormányja tegye lehetővé 30.000 német zsidónak letelepedését, akik Ausztrália északi részén alkalmas területet találnának. A szövetségi kormány Melech Rawitsch javaslatára azt a választ adta, hogy nem szándékozik egyelőre a bevándorlási intézkedéseit megváltoztatni, különösen pedig nem akarja, hogy a német zsidóság lömeges ausztráliai letelepedésével Nagybritánia és Németország közötti viszonyt feszülte tegye. Egyébként is — fejezi be végül a szövetségi kormány választ — Ausztrália munkaviszonyainak szemponjából sem kívánatos egy lömeges bevándorlás.

6 havi fogházra ítélt a lengyel bíróság két revizionistát. Varsó. Megírtuk, hogy a múlt év novemberében a cionista revizionisták Varsó utcáin negyszázásü üntető demonstrációt rendeztek az angol követség előtt, a palesztinai kormány bevándorlási korlátozó intézkedéseit ellen. A üntetés során a konzulátus ablakait kövekkel ostromolták meg, úgy hogy valamennyi darabokra tört. A rendőrség két fiatalembert vett őrizetbe Baruch Milew-ski és Jecheskiel Kaczynski szemében, akiket 5 heti vizsgálati fogház után kaució ellenében szabadlábra helyezték a vizsgálóbíró. A varsói törvényszék a nepokban tárgyalt a két revizionista fiatalember ügyét és azokat 6-6 havi fogházra ítélt.

Figyelem! A bucaresti elismert Groszman-féle kóser vendéglő volt tulajdonosa Constantin Str. Traian 15 alatt kóser vendéglőt nyitott.

Keresztényszocialista antiszemita izgatások Bécsben. Bécs. Az az éves harc, amelyet a Dollfus kormány a nemzetiszocialista propaganda ellen folytat, nem akadályozza a kormány lapját abban, hogy a zsidók ellen szintén erőteljesen igazassanak. A német és a keresztényszocialista lapok ismét az ügyvédi praxis zsidóellenítését követelik Ausztriában. — A kormány hivatalosa a „Reichpost” is szimpátiával kíséri a keresztényszocialisták ezen követelését. Jellemző, hogy a szövetségi kormány 1934 es költségvetésében a k a t h o l i k u s egyház részére 14.645 000 silling és az evangélikus részére 14.645 000 silling állami szubvenციót szavazott meg, míg a zsidó egyházat fel sem vette költségelőirányzatában, annak dacára, hogy alkotmányosan és a békeszerződés értelmében erre köteles volna.

A varsói Aguda konferencia határozatai

Az agudista ifjúság tiltakozása.

Varsó. — A lengyelországi Agudasz Izrael országos konferenciája, amely az elmúlt hetekben ülésezett Varsóban, egész sor határozatot hozott a galuthi és palesztinai munka tekintetében. Ami a galuthi munka irányonalát illeti, a konferencia elhatározta, hogy a zsidó vilákongresszuson nem képviselteti magát, ellenben a német zsidók segélyakciójában részt vesz. Ennél a határozatnál az Aguda kimondta a bojkottot a német árakra. A konferencia palesztinai határozata kimondja egy 1.000.000 Zlyolis alap megteremtésének beindítását a Keren Hajschuw (orth. teleptésialap) céljaira, egy orth. munkásszervezet alapítását és egy héber napilap kiadását Jeruzsálemben. Ezenkívül módját ejtik, hogy az arabokkal való megértés útját is egyezgessék.

A varsói Aguda konferencián az Aguda munkásifjúság és az ifju nemzedék képviselői igen éles támadásokat intéztek az idősebb vezetőség ellen, mert ezek nem kezelik elég interziven a Palesztina munkát és az aguda munkásság követeléseivel keveset foglalkoznak. Az Aguda munkásifjúság vezetője Leib Fron az orthodox munkások és alkalmazottak szomorú szociális viszonyait ismereteli és kijelenti, hogy számos olyan esetről van tudomása, hogy orthodox gyárosok és vállalkozók is üzemben tartják műhelyeiket szombalon azon a címen, hogy keresztény munkásokat foglalkoztatnak. A vallásos érzelmi munkásság természetesen el kell kerülje az ilyenvállalatokat. Egy ismert chasszid gyáros, eibenszajtotta egyik zsidó munkást, aki megtagadta a munkát a szombatot. Egy másik munkást a radikális táborba. A szónok azzal zárta beszédét, hogy minden helységben bizottságokat kell alakítani, hogy kényszerítsék a chasszid vállalkozókat valóságos munkások és alkalmazottak foglalkoztatására. Azok viszont, akik ezt megtagadják semmilyen fizetelési állást nem foglalkozhatnak el az orthodox zsidó közeletben.

It említtük meg, hogy az Aguda világ szervezet központja közölte a jeruzsálemi leívszervezetével hogy a nyárra tervezett Aguda konferenciát nem tartják meg Jeruzsálemben. A központ határozata értelmében a konferenciát egy későbbi időpontban Palesztinán kívül tartják meg.

Veszélyben van a Haffkine-jesiva alapítvány. Páris. — A Franciaországban elhunyt világhíres zsidó tudós, Prof. Haffkine, aki eredményesen harcolt az indiai pestis és lepra ellen, mint ismeretes félmillió dolláros alapítványt létesített a jesivák támogatására, amelyből elsősorban a keleteurópai jesivák részesültek. A francia kormány a közelmúlt nepokban eddig még ismeretlen okokból, zár alá helyezte a hagyományt, úgy, hogy lehetetlenné vált a jesivák támogatására előirányzott összeg kifizetése. A hagyomány zár alá helyezése érzékenyen érinti az ikldoi, sígheti, visuel de sus-i és vizsnitzi jesivákat is, amelyek eddig szintén részesültek a Haffkine-jesivaalapítvány támogatásában.

Péter-Király erdő Palesztinában. Zágrábból jelentik: Sándor jugoszláv királyt Zágrábban egy zsidó küldöttség kereste fel, melynek tagjai dr. Markom Bauer, a Zsidó Nemzeti Alap elnöke, dr. Marko Horn a jugoszláv cionista szövetség elnöke és Hugó Kohn az izr. hitközség elnöke voltak. A küldöttség Sándor királynak egy diplomát nyújtott át, amely Palesztinában a Gimegarú dombon Péter király nevére felavított erdőszégről szólt. A Péter király erdő 1927-től 1930 ig lett ültetve és 12 000 fát tartalmaz. — A diplomát a jeruzsálemi művészeti akadémia készítette rendkívül művészi kiállításban, ezüst foglalatban. A külső oldalon cefafentesontha Palesztina földrajzi térképe van csiszolva, amelyen Jeruzsálemet egy tűzvörös rubinkő és a Péterkirály erdő egy nagy zöld smaragd jelöli meg. A diploma fedelén ezüstből egy művészi kivitelű korona van. Az egész műalkotás egy ébenfa dobozba van zárva. A diploma

a 12 zsidó lörsz szimbolikus rajzát foglalja magában és alaltuk a következő szöveg olvasható: „Jugoszlávia zsidósága alapította ezen erdői Péter király emlékére, a Keren Kajemeth földjére, Palesztinában a Jerzei völgyében.” Sándor király rendkívül szívélyességgel fogadta a zsidó küldöttséget és köszönettel vette át az értékes diplomát.

A Hildesheimer-féle rabbiszeminárium mégse megy Palesztinába. A németországi Aguda vezetői levelet írtak Jeruzsálembre, amelyben közlik, hogy a Hildesheimer féle rabbiszemináriumot nem teleptetik ki az Ereche, de viszont ezt a felmerült vetset sem találták teljesen keresztényülvételnek, mely szerint az Zürichebe vigyék. Egyelőre Berlinben marad, mert így kívánja ezt az Aguda anyagi érdeke. Ez nem végös határozat — amint jeruzsálemi tudósítónk írja — csak egyelőre így írték a döntés.

A haitai harcok vilnai visszhangja. Varsó. A Brit Trumpeidor és a Brit Hechajal egyenruhás tagjai a varsói Hajt jelentése szerint az elmúlt napokban este 10 óratör megtámadták a vilnai Hechajal helyiséget, amelyet kövekkel ostromoltak meg. Az épület összes 80 ablaküvegét összetörték. A rombolás közben a revizionista fiatalemberek az kiöltölték: „Ez a válasz a haitai eseményekre!” A helyiségből kiöztöltő chaluozok a Brit Trumpeidoristák között közharc fejörtött ki, amelynek során súlyosan megsebesíttek: Jakob Gordon, Josef Miqu, Tobia Edelstein, Elieser Wauik, Salman Garlein chaluozok, valamint Klein Jante és Channa Katz chaluozok. Ezenkívül több érdekelen járókölös is megsérült. A kivényelti rendőrség 3 revizionista fiatalembert vett őrizetbe.

ZION LLOYD

Bucuresti Bul. Elizabeta 15. Tel. 316-41

Ígazgató: M. Iampolsky, a Zsidó Nemzeti Alap volt romániai igazgatója. Rendszeres hajójárat kéthetenként Palesztinába és közlekeztet a legkedvesebb feltételek mellett Legközelebbi indulások:

1934 február 12, 26

menorák gyertyafatók, u serlegek, s evészközök, T templomi kesztyűk, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladásá: „Tacamul” ezüstáru gyárban CLUJ, Strada Gen. Neuculcea No. 6.

Kérjük mindenütt az „ALBA-IULIA” antiszeplikus pipere szappant Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű „URSUS” szappant Gyártja: Breckner János r.-i, Alba-Iulia

III.

Miután Moritz Bendihson (Benjamin legidősebb fia) elhagyta a földi élet küszötét, lengyel nyelven a következő tartalmú végrendeletet hagyta hátra:

„Küldjenek Párisba azonnal egy táviratot és várjanak elföldelésemmel mindaddig, míg fiam meg nem érkezik. Tizezer rubelt hagyok a szegények egyesülete számára, azzal, hogy annak évi kamatait halálom évfordulóján a szegények között osszák ki.

Tizezer rubelt hagyok a korházra, azzal a föltétellel, hogy az alapítvány nevemet viselje. Halálom évfordulóján sok alamizsnát osszának ki.

Minden Talmud Tóra iskola számára megfelelő összeget kell küldeni de a melamedok és tanítványok kisértésének el utolsó utamra. Fogadni kell egy jámboréletű zsidó embert, hogy kaddist mondjon utánam. Sirkövem külföldről legyen megrendelve és az álltam már kiválasztott model alapján készüjön el. — A Chewra Kadischa minden évben kapjon egy megfelelő összeggel, amelyért sromat gondos ápolásba részesíse.

A cég továbbra is „Benditsohn és Sohn” néven menjen. Ami a továbbiakat illeti . . . A végrendelet további része az üzlettel kapcsolatos részlektérdekeket tárgyalja, amelyet nem tartunk fontosnak közölni.

IV.

„En Benditsohn fia, elnyegyek ebből a világból, nem azért mert nem volt örömmöm,

vagy gondjaim lettek volna, hanem mert nem tudom többé elviselni tartalmatlanságát . . .

Az élet egy csodálatos gépezet. Minden keréknek meg van a maga rendeltetése és teljesíti is feladatát. Ha egy kerék elkopik, vagy használhatatlanná válik, megszűnik mozogni és megszűnik a gép része lenni: elsüllyed a semmibe . . .

Azért nem tudok tehát tovább élni, mert nekem a földön már semmi keresnivalóm nincs. Semmire sem vagyok többé használható, mert már leéltém azt az időt, amely számomra elő volt írva. Az élvezetek serlegét fenékig ürítettem.

Sok mindenre megtanítottak, csak arra felejtettek el kioktatni, hogy miként kell élni, hogy ne pazaroljuk el életünket.

Nincs többé semmi a világon, amely lekötné, vagy visszatartana . . . Semmi sem hiányzik nekem, aminek valaha is értéke volt számomra, nekem minden magától hullt az ölembe, anélkül, hogy kezemet is utána nyújtottam volna. Minden fáradság, gond és megpróbáltatás elkerült . . .

Mindent, amit valaha megkívántam, az enyém volt. Az emberek ép úgy, mint az asszonyok . . .

Valamennyi körülhízelgett, de nem volt közöltük egyetlen igaz barátom sem. Az asszonyok elkényeztetettek, de egyik sem tudta nélkülözhetelenné tenni magát számomra . . . Nagy örökség került utóamtól birtokomba és ez e vagyon gazdagodott és nagyobbo-

— Befejezték az Arlosoroff elleni merénylet vizsgálatát. *Jaffa.* — Bodilly bíró, aki az Arlosoroff elleni merénylet ügyében a vizsgálatot vezette, a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy január végén befejezi Slawsky, Rosenblat és Achi Meir ellen folytatott vizsgálatot. A merénylet ügyében a vizsgálat egyébként 7 hónapja tart már, mert 1933. június 20-án vette kezdetét a vizsgálat.

— Botrány az emigráns segélyszervezet ügyében. Genből jelentik: A gépi szocialista napilap a „Le Travail” vezetőhelyesen ítélt meg a Lausanneban működő nemzetközi segélyszervezetet. A lap mindenekelőtt azt a szellemet támadja, ahogyan az egyes államok a segélyszervezet munkájában részt vesznek. Példának Svájcot említi, amely a nemzetközi segélyszervezetbe dr. Rotmundot delegálta, aki az idegen rendőrség főnöke. Világos, hogy az ilyen emberek „természetes ellenségei” az emigráns bevándorlóknak. A „Le Travail” ezután a segélyszervezet elleni felmérészt adminisztrációs költségekkel támadja. Kimitatja, hogy a segélyszervezet főbiztosának évi 60000 svájci frank fizetése van, plusz 20000 frank reprezentáció kifizetése. A főtitkár 50000 sv. frank fizetést kap, míg két másik főbiztos 20000 sv. frankot. A lausannei segélyszervezet évi büdésége a lap jelentése szerint 342000 svájci frank. A „Le Travail” botrányosnak minősít ezeket az állapotokat és felhívja a zsidó magánsegélyszervezeteket, hogy a jövőben ne járuljanak hozzá a lausannei intézet horribilis költségeihez.

— A zsidók és a kisebbségi kongresszus közötti konfliktus. Mint ismeretes, az elmúlt évben megtartott kisebbségi kongresszuson a zsidó delegáció és a kongresszus elnöksége között konfliktus keletkezett, amely okra vezetelt, hogy a zsidó delegátusok elhagyták a kongresszust. A konfliktus oka az volt, hogy az elnökség levele napirendről a német delegáció nyomására a német zsidóság üldözésének kérdését. Bécsi jelentések szerint a napokban a kisebbségi kongresszus végrehajtóbizottsága új ülést tartott és megbeszélések emlékeztek meg az időkörbe elhunyt Leo Motzkinról, aki a zsidó delegációnak hosszú évek óta vezetője volt. A jelenleg Genfben tartó dr. Ammendé, a kongresszus főtitkára kijelentette, hogy a végrehajtóbizottság jelenlegi feladata irásban hívja meg, kimagyarozó sorok kíséretében, az összes zsidó delegátusokat. Amint az ITA képviselője jelenti, február második felében dr. N. Goldmann, a Comité Delegations Juives elnöke arra biztositotta a zsidó kisebbségi képviselői találkozást fognak tartani, amelyen véglegesen átáldozták a kisebbségi kongresszusnak szemben való további megalatársuk fölött.

— A franciaországi segélyakció. *Páris.* A keleti zsidó hitközségek franciaországi képviselői Párisban konferenciát tartottak, amelyen elhatározták, hogy felhívták a franciaországi zsidóság élő keleti zsidó hitközségeket egymillió frank segélyalap felhozása érdekében a német menekültek számára. Robert Rothschild báró emlékeztet, hogy a franciaországi zsidóság eddig kilencmillió frankot hozott fel a német zsidóság támogatására. A francia segélybizottság 2075 zsidó menekültre gondoskodik. 800 menekült már rakokban él. — A strassburgi segélybizottság iródjába ismét rengeteg, nyilván horogkeresztesek, behatoltak és ellopták a nyilván tartott német menekültek névsorát.

— Jugoszláviai előfizetők figyelmébe! Köszölkék a jugoszláviai előfizetőknek és olvasóinknak, hogy kiadótalálattal megbizottunk, *Lebnolits Jakob ur,* a közel napokban Jugoszláviába érkezik, hogy ott számunkra előfizetési és inkasszó munkát végezzon. Kérjük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy öt munkájában támogatni sziveskedjenek.

Schwartz Vera énekesnő — Hitler kegyeibe férközött

Schwartz Vera asszony, az ismert bécsi zsidó operáénekesnő, jelenleg előadó turné van Jugoszláviában. Ami *Schwartz Vera* művészi teljesítményeit illeti, az ellen senki sem lehet kifogása és Jugoszlávia zsidó közönsége meg is állja esztétikát a koncerttermetek. Ami azonban *Schwartz Vera* egyéb dolgaira vonatkozik, az annál felháborítóbb. A zsidó énekesnő ugyanis Hitler színe előtt szintén elismerést nyert, noha nagymamája, sőt ő maga sem tudja szárazszázz felmutatni. *Schwartz Vera* engedélyt nyert, hogy a berlini közönség előtt is fellépjen és a nácioknak ez nagy lelki kegye nyilván teljesen levette lábáról a zsidó operáénekesnőt. A zágrábi „Morgensblatt” tudósítójának nyilatkozó aot is adott berlini lapjáról, habár ez nem vet valami kiönösebb értéket fényt *Schwartz Vera* asszonyra. A zsidó énekesnő többek között a következőket mondotta a sajtó tudósítójának zágrábi szóra: „Németországban még ma is számos hálföldi művész léte fel, természetesen nem árják is. Egyébként is a német zsidóélet nem ment át nagybővítő időszakon. Minden úgy van ma is, mint volt régen.”

Schwartz Vera asszony tehát nemcsak hazudott, hanem ezzel a nyilatkozatával brutális támadást intézett a zsidó és német művészek legkiudálóbbjai ellen, akik lénytelenek voltak a barbár horogkeresztes üldözés előtt elmenekült. *Schwartz Vera* zsidó operáénekesnő igazolta a náci terror és infamias módon megmagasztalta a történelmi igazságot, amiként kijelentette, hogy: Minden úgy van ma is, mint volt régen. A 60000 német zsidó maradt ma, az internálótáborok milliónyi szenvedése meg sem történt, ez mind mese és rágalom és a zsidó úfságírók „rémhírtérjesztése”.

A litván rabbi-konferencia az Aguda és Mizrahi együttműködéséért

Kaunas. — A Kaunasban ülésező litván rabbi-konferencia kimondta a vallásos zsidóság politikai pártállása való tekinteténélküli együttműködésének szükségességét. Egy bizottság alakult, amely e célból összeköttetésbe lép a Mizrahi szervezettel. A rabbi-konferencia egyik határozata kimondja, hogy Palesztina a zsidóság megmentésének egyetlen útja, ezért tehát a konferencia felhívja a Mizrahit és az Agudát a közös együttműködésére a vallásos Palesztina megteremtése érdekében. Egy további határozat tiltakozását fejezi ki a Litvániában urjában megindult antiszemita hullámmal szemben, amely veszélyezteti a litván zsidóság gazdasági létét és existenciáját. A litván rabbi kongresszus határozatai a vallásos zsidóság körében nagy felhajtást kellettek és élénken kommentálják azt, hogy az Aguda, mint a Mizrahi szervezet vezető politikusa.

Egy rabbi — Hitler szolgálatában

Bécs. A bécsi zsidóság között egy röpcédula van forgalomba, amelyet egy J. M. Mortenfeld nevű zsidó rabbi bocsátott ki az „ausztriai zsidó testvéreikhez”. A röpiratban a rabbi a németországi zsidó viszonyokról ír és kijelenti, hogy a német zsidóság helyzete teljesen konzolidált és neki, mint a vallásos német zsidóság egyik vezetőjének, kötelessége felvilágosítani a külföldi hitelsvéréit, hogy a német zsidóságnak legjobban a külföldön élő zsidók gazdasági bojtoltja árt. Hagyjának

fel tehát a bojtokkal és akkor a legesekélyebb bántódása sem lesz a német zsidóknak.

Mortenfeld Rábi, aki ezútször int Hitler megbízásából teljesítő szolgálatot, mint bécsi-litvai főrabbi írja alá magát a röpiratban. Nem érdektelen tehát rámutatni arra, hogy ki is tulajdonképpen ez a Mortenfeld, aki olyan nagy szíven viseli a német gazdasági érdekeket. Mortenfeld Kowocza (Lengyelország) született és Breslaubon sohasem volt hitközségi rabbi, mindössze egy klauzura rendelkeztetett. Bécsbe a múlt év július 20-án érkezett, amikor is jegy önkényesen kijelentette, hogy életveszedelemben volt Németországban, ezért menekült el onnan. A röpiratban a rabbi bölcsen oszlogalja önmaga számára a címekeket, így például kiderül, hogy a mionai laudista főiskola elnöke is. Ebből mindössze annyi igaz, hogy már hosszabb idő óta ki szeretne menni Palesztinába, egy jó zsidó rabbi-állásba, azonban kísérletel mindaddig eredménytelen-k maradak. Az ausztriai zsidóság közli nem vert tehát nagy port fel Mortenfeld rabbi röpirata, mert mulja közismert. Sokkal inkább német zsidó körökben pertrikálják élénken a rabbi árusítást, aki mind-nem bizonytalansággal márkéért adta el hitét, népét és meggyőződését a horogkeresztes uraknak.

Felosztatták a chuszi ort. hitközség vezetőségét

Chuszi. — A chuszi főrabbi-választás ügyében a napokban döntő jelentőségű változás állott be. Az ungvári Országos Iroda egy dekretummal felfüggesztette az eddigi választást, amelynek elnöké Eriksenovits Dávid hitközségi elnök és Lázárovits Samu állottak. A felosztott vezetőség helyére egy 17 tagú provizoriumot nevezett ki az Országos Iroda Guttman E. elnöke mellett. A provizorium feladata az, hogy szorolja a hitközség súlyos anyagi helyzetét és levelezze az új főrabbi-választást. A kivételesen követ-eztében természetesen a Chamiche Asser b. Schwartz kitűző harmadik főrabbi-választás időpontja elhalasztódott. A kivételesen üglenes vezetőség döntő többsége G. ún. d. ungvári főrabbi híveiből és a nemzet zsidóság képviselőiből áll.

Hír szerint az ellenpart az Országos Iroda dekrétumára rituális reprezentáltak fel fog ént (a schita has nálatának megtagadása, s.b.) amennyiben a jelenlegi állapot mielőbb véget nem ér. (I. B. T.)

A népszövetség választ követel Németszágtól a felszólítási petícióra.

Genf. A felszólítási petícióra a zsidó hitközség petíciója, amely a német hatóságokról tartalmaz a kormányhatóságok ellen vádakait, már hosszabb idő óta felfüggesztett egy 3 tagú népszövetségi bizottság előtt, amely Olaszország, Ausztrália és Panama képviselőiből áll. Németszágtól, mint ismeretes, a bizottság felszólítja ellenére, nem tehető meg a petícióra jogosult meggyezéssel a megadott utolsó terminusig. A harmas bizottság felkérte a népszövetségi főtitkárságot, hogy irásban kérje ismét Németszágtól választ a petícióra, mert ellenségesen ezek nélkül kell megvárnia a petíció fölött a tárgyalások. A petíció tárgyulására minden valószínűség szerint májusban kerül csak sor.

Hirdessen a „NÉPÜNK”-ben.

A nemzetközi horogkereszt

Aki a Hitler mozgalmat az elmúlt kor-szekok antisemita irányával akarja azonosítani, az súlyos történelmi tévedést követ el. Igaz ugyan, hogy voltak akkor is véres pogromok, súlyos antisemita terroraktsók, amelyek elemi katasztrófát jelentettek a zsidó tömegek számára, de alapjaiban különböztek a horogkeresztes mozgalomtól, amely nem léptek túl az ország határait, hogy nem léptek maradnak és az orosz, vagy lengyelországi zsidóság tragédiája nem halott vissza a halandó, vagy az amerikai zsidóság életére. — A horogkereszt azonban nemzetközi. Nem állt meg Németország határain belül, hanem példát mutat és terjeszkedik a világ minden részében.

Görögország

Az athéni és szaloniki görög sajtó közli, hogy a hatóságok leleplezték egy titkosan működő német nemzetiszocialista szervezetet, amely együttműködött a görög royalissákkal. A hitos szövetségnek a célja az volt, hogy Görögországban is előkészítsék a rajai egy monarchista Hitler diktatúra számára. A vezető görög lapok megírják az is, hogy nem kevésbé, mint 10 millió drachmát utalt ki a német horogkeresztes kormány a görögországi nemzetiszocialista propaganda céljaira. Követelik Kurdortler német náci vezér kiutasítását, aki Görögországban nyílt agitációt fejt ki a nemzetiszocialista-diktatúra érdekében. A nemzeti szocialisták — írja a görög sajtó — korrumpáltak a görög lapok nagy részét. A görög fasista mozgalom természetesen, a német szervezethez hasonlóan, kimondottan antisemita jelleggel bír.

Távol Kelet

Az orosz szovjet uralma elől Mandzsuriában menekül fehérgárdisták, akik már évek óta erőteljes antisemita propagandát fejtenek ki, felvetik az összeköttetést a német nemzetiszocialistákkal, akikről anyagi támogatást kapnak. Az orosz fehérgárdisták az antisemita terrort az utóbbi időkben, mióta egyébként is zavaros viszonyok uralkodnak Mandzsuriában, megerősítették — és elérik, hogy *Jakov Kabbalinn*, a charbini bőrcse zsidó elnöke, vezető megnyirpos, aki már hosszú évek óta fölli be ezt a tisztelt, lemondott fiataláról. Az a kevés német zsidó, aki Távolkeletre menekült, a fehérgárdisták részéről állandó üldözésben részesülnek és fenyegető levelek kapnak, amelyekben halállal fenyegetik meg őket. Ezzel szemben a gazdasági bojkott Németszágtól ellen Mandzsuriában egyre nagyobb mérvet ölt. A zsidó kereskedők minden összeköttetést megszakítottak a német cégekkel. Szimons-Schuckert német cég emiatt szűkséget látta, hogy a főponti irodáját Charbinből Honkongba helyezze át.

Svájc

A Zürichben megjelenő „Reichsdeutsche” németnyelvű organum teljesen a német nemzetiszocialisták szolgálatában áll és nemcsak a „Reichsdeutsche”-ok között fejt ki propagandát, hanem a svájciak között is. A lap képleket közöl meggyilkolt nemzetiszocialistákról, majd felkéri a volt berlini szovjetkötvet fényképét is, azzal, hogy a zsidó szovjetkövet volt a felbujló. A horogkeresztes sajtó legutóbb a zürichi nemzetiszocialista szervezet alapításáról emlékeztet, meg emilyen a német követtel kívül megjelent és beszédet mondott Klovezel a svájci propaganda vezetője és dr. Karer Luveni plébános is.

— Megválasztották a cluji Kishitelbank és Takarékpénztár igazgatóját. A cluji Kishitelbank és Takarékpénztár igazgatóvá gyűlést tartott, amelyen megválasztották a bank igazgatói állására beérkezett ajánlatok. Az igazgatóvá Hermann Samut választotta meg a Kishitelbank igazgatójává.

— Döntött a Din-Tóra a cluji zsefard hitközség tisztviselőinek fizetelési ügyében. Megítült, hogy a cluji zsefard hitközség és alkalmazottai között vitás kérdések merültek fel, mivel a hitközségi vezetőség a súlyos viszonyokra való tekintettel 20%-os fizetési redukciót fogadtatott a rabbi, daján és sakter illetményéből. A Beszdin a napokban ül össze Kunszlicher Herz sibiul zsefard főrabbi elnökségével, valamint Gross Zalmen ruscovai és Leb szighele rabbiak részvételével. A Din-Tóra döntése során tekintetbe vette a hitközség rendkívül súlyos gazdasági helyzetét és fizetési kötelezettségeit és a hitközségi tisztviselők kérését csak részben honorálta, amennyiben hozzájárult a fizetési redukcióhoz, csupán a 20% os levonás helyett 15% os redukció állapított meg.

Egyesületi hírek

A tarnaui hitközségben az elmúlt héten nagy öröklődés mellett folytak le a hitközségi választások. Az előjáróság a következőképpen alakult: elnök: Reich Vilmos, alelnök: Herman Kuba és Gross Salamon, templomelőjáró: Ableser Israel, pénztárosok: Winter P. ellenőr: Schwartz Ignác, előjárósági tag: Pollák Sándor.

Chuszon egy zsidó segélybizottság alakult, amely a Talmud Tóra Iskola szegényesorsú növendékeit ruhával és élelmiszerekkel látja el.

A humenei Bikur Cholim egyesület részére Lengyel igazga 30 000 c.k.-t hozott fel.

A kezmaróki ort. hitközségben dúló ellenlétek rövidesen el fognak simítani, mert minden eldől bős intenciók nyilvánának meg. Valószínűleg sor kerül a vezetőség újraválasztására is.

A kosicei hitközség előjárósága mandátumának lejártát előtt ülést tartott, amelyen M. Guttman elnök szólta az új vezetőségre való feladatot. Az elnök kegyeletes szavakkal emlékeztet meg elhunyt Cholez Chajim és lubnai rabbi z. c. l. emlékére.

Az oradeai Brith Hanoar Hamizrachi folyó hó 4-én vasárnap este 7 órakor kulturestélyt rendez az Utimann palotában lévő saját helyiségében (P. Mihai Viláruzi 11. n.), amelyre íszellett meghívja az érdekeltő közönséget. A kulturestély előadásait mindenkire mély hatást fognak gyakorolni.

Az erdélyi zsidó árvagondozó tőrgumerei helyi csoportja most fejette be nagy számban gyermekfelnevelési akciókat, amelyek során 147 gyermekkel látott el télire ruhával, cipővel és egyéb testi fedetményvel. Ezen akció anyagi fedezete előteremtésében résztvettek az Árvagondozó tagjai, valamint az azon kívül élők is, akik különféle természetbeni és pénzbeli adománnyal látták lehetővé, hogy az Árvagondozó állhat ellátot valamennyi gyermek meglátogatni ki legyen illőzve. A ruhanakiosztási akciónak nagy buzgalommal vettek részt a helyi csoport elnöke, dr. Löbe Lajos, továbbá Rader Ferencné, Korösz Bélané, Thinyai Morné és Schwarcz Dezsőné, de részt vett abban a vezetőség minden tagja. A csoport nagy szerellett és lelkesedéssel gondoskodik arról is, hogy az arra szolgál iskolás gyermekek minden reggel fejét és kenyérről kapjanak, amelyhez az Árvagondozó Központja a Joint szubvenciójából megfelelő összeget utalt ki.

A satumarei Tiferesz Baclurim Svét hó 12-én ünnepelte a minden évben szokásos Meszkeh „Cint” szülemat. Az est-éjszakai mezejőző egy a szimont Leichlag Elits rabbi tartotta meg, az ifjúsághoz intézett lelkesítő beszédével. A rabbi szavalat után Goldstein Már elnök emlékeztet szölesre, aki kérészetét fejette ki a teletevéző rabbiakról, valamint az egylet támogatóinak. Befejezésül Frisenmann Miksa hitlatanárt szélesme beszéde következtelt. A rendezés körül Kaufmann Endre és Purjesz Ignác szereztek érdemeket.

Oneg Sabbath előadás Déjen. A rendszeresített Oneg Sabbath előadást ma este 9 órai kezdettel Oedenlich Victor tartja meg a Mizrahi otthonban. A zsidóság helyzete a Galutában és Erecben” címmel. Vendégeket süvesen lát a vezetőség.

A cluji Poale Cedek Egylet t. hó 28-án tartotta meg 20. évi rendes közgyűlést. A közgyűlést Goldberger Kálmán egylet elnök nyitotta meg. Napirend előtt Schwarcz Ignác nyomodás, az egylet volt elnöke tartott rövid áttomat az egylet 20 éves múltjáról. Mondalomban Lidor, az egylet titkára terjesztette a gyűlés elé az évi jelentést, záróműtást és fellegyezőbizottság jelentést. Ezután történt a tisztulás. A választás eredménye a következő: Elnök: Goldberger Kálmán, alelnök: Schwarcz Ignác, nyomodás, pénztáros: Schwarcz Sándor, legyöz: Erős Jenő, felügyelőbizottsági tagok: Dávid Jozsef, Rosenblat Mihály és Schwarcz Sándor. II. Tűndésnök: Wartha Már, Roth Herman, Hirschkovits Jenő, Dávid Áron, Hirsch Hermann, Holländer Sándor, Kaufmann Dávid, Lampel Jenő, Wolf Jakab, Lusztig Nándor, Kua Jenő és Lillenthal Sándor. Templombizottság: Schwarcz Márion gabé, Rosenfeld Armin és Salomon Samu, Gardai Isák, Mór és Klein Dávid. Ágvamozás bizottság: Elnök: Gyencz Jakab, bizottsági tagok: Winkler Sándor, Mezős Dörsö, Ujhelyi Ignác, Blau Dezső és Mandelboun Jozsef. Helyi bizottság: Lillenthal Sándorné, Szenes Dezsőné, Simon Jánosné, Schwarcz Sándorné, Dávid Áronné és Hirsch Hermanné. Vigalmi bizottsági elnök: Keszler Ignác.

A rhghini Wizo nemrég tartotta meg alakuló közgyűlést. A közgyűlést Fixel Vilmos nyitotta meg, üdvözölte a megjelent hitközségek és megelégedésének jeleit. Kijelentte, hogy a hitközségek oly sepele szándékban jelenek meg. A fellegyezőbizottság indítványára „melkő” jelentek meg. A fellegyezőbizottság elnöké, Mandelboun tagjai Kassner Mórán és dr. Weisz H. Mandelbounak közölte, hogy a fellegyezőbizottság a következő vezetőséget választotta meg: Elnök: Grün Bélané, alelnök: Klein Bernatné, Rosenbaum Madonné, főtitkár: Gzel Vilmos, titkár: Brumberg Károlyné, pénztáros: Földmann Tiborné, ellenőrök: Mendel Sándorné, dr. Weisz H. Mandelbouné. A megválasztott vezetőség nevében az elnök köszönetet mondott a közgyűlésnek a hozzájuk fűzött bizalomért. Néhány még szóval ismertette a Wizo programját. Ezután a következő választmányi tagok lettek megválasztva: Neumann Budonné, Kassner Mórán, Moskovits Mihályné, Márk Mandolné, Fixel Vilmosné, Fixel Áronné, Mar herz Isóné, Márk Kálmáné, Maniel Lidoriné, Hamlet Lázárné, Dávid Dezsőné, Meisler Iszkné, Gláser Hugóné, Rosenbaum Pálné, Sturmginger Morné, Schapirane, Klein Bélané, Abramoviczné, Silbersteiné, Bluhár Gyuláné, Frank Enikőné, Frank Hermanné, Ellek Gyuláné, Krausz Jozsefné. Elnök indítványára leadótitkárnak megválasztották Halóztak el. A leadótitkárok közül a következők vállalkoztak leadótitkárnak megválasztására: Grün Bélané, Brumberg Károlyné, Márk Zoltán, Rosenbaum Madonné, Fixel Vilmosné, dr. Weisz Mandelbouné és dr. Weisz H. Mandelbouné. Mindannyian kedden leadótitkárnak meg lesznek tartva.

A tacsóvári revizionista unió az elmúlt héten tartotta meg első ül. közgyűlést. A megjelent delegátusok és vendégek Dávidovits Hermann elnök üdvözölte. A közgyűlés előadás közösi, egy bizottságot a kioltott egy heber iskola elkészítésének munkálataira, úgy, hogy már a legközelebbi iskolában megkezdhesse a tanításokat. A bizottság élén dr. Lázár Ignác és dr. Grünstein Lajosné urasszonyok állanak.

Tacovón időzött az elmúlt hét szombaján H. Grossmann helybeli hitközségi elnök és bankigazgató meghívta őra a Sevliu-on lakó szponzori rabbi. A főrabbi, ki már megkezdése alkalmával szanasorban voltak és ismétléstől közzösi, egy bizottságot szállított meg. Chaszidjat a közösi feladatokból már elhelyező nap Tacovóra jöttek, hogy körárvazatba juttassák el a szombatot. A szponzori rabbi csak néhány napig időzött Tacovón, majd Campolugra a Tisonál áldotta a román határt, hogy édesanyja Jahzejilt Szaplonca útje meg.

Uzhorodon az elmúlt héten a „Mihara Asch” évfordulója alkalmával a Schaz Chwábosz sziunünpöt volt, amelyen Kohn főrabbi és Grünberger elnök tartott beszédet.

Brafilavában a nyitrai főrabbi egykori tanítványa, dr. Goldstein tartotta meg előadását. A beszéd a zsidó kultúra mellett a zsidó bizottságot választották meg: A. Ilker Zsigmond, Dr. Grünwald, Danzig Jenő, Pollák Gáron és Goldstein Sámuel. Ugyanilyen összejövetelre voltak Toponányban is, más helyiségekben is — Stein Armin, az isméri nevű főosztályvezető, aki vallásos házból származik és orhodox körökben is állampóros ismert, a napokban tört vissza erejét szorult utat. A zsidó fellegyezőbizottság most erejét alkotással kitüntetés keretében mutatta be. A fellegyezőbizottság közönség támogatásával Palesztinában is kiállítás rendezett.

A nové mesto n.V. hitközségben megjött előjárósági választás a következő vezetőeg választotta meg: Elnök: Reichmann Mária, alelnök: Fischer Sándor, pénztárosok: Schreiber Emanuel, ellenőr: Braun Ignác, legyöz: Fürst Lajos, közvetelőtitkár: Gutliel, főkész: Spuzál Adolf, Weisz Leopold, Sára Lidor és Schwiter Zsigmond.

A sevilusi Talmud-Tóra egylet a közelmúlt napokban tartotta közgyűlést Schwarcz M. elnök üdvözölte a megjelent hitközségeket és a zsidóság ügyében iránylevelről. Eschfort Salamon előjáró a chinc problemáiról beszélt. F. Rittenstein és H. Hüller Gulya a menzavezetés érdekében emlékeztet meg, amelynek élén Guttman E. asszony, Rottenstein E. Jozsef Fiori és H. Sámuel irányítanak állnak. A Talmud-Tóra menzája 100 gyermeknek nyújt mindennap ingyenes ebédkozást.

A suboticei „Javak” hecharsabizottság elnöké, Deutsch Sámuel, az elmúlt héten Bet Topolan tartott nagyvárú érdeklődő közönség előtt a hitközség életét teremben előadást. Forgács Dezső elnök üdvözölte a vendégeket és közölte, hogy látogatásának célja Topolan egy hecharsabizottság felállítását. Deutsch Samu nagy érdeklődéssel kísért beszédében ismertette a hecharsabizottság felállítását és célját. Dr. Klein H. rich referat úmbanban ugyanekkor a hecharsabizottság felállítását ismertette. A suboticei hecharsabizottság elnöké, Jozsef Fiori elnöké, dr. B. Teener főrabbi ezúttal magyar nyelven tolnácsolta dr. Klein H. rich referat úmbanban előadását. — A főrabbi elismerő szavakkal adottok Deutsch Samu mutatóságának is. A vilához Wild N. és Fischer részvételre szölette meg hozzá. A gyűlés ezután egyhangúan elhatározta, hogy tanoninai fogja a suboticei hecharsabizottság elnöké és bizottsági tagok támogatás megteremtésére. A bizottsági elnöké, követségkép alkult meg: Forgács Dezső elnök, dr. Teener Béla főrabbi, dr. Bercsán Samu, Fischer Albert és dr. Weisz Márton.

A trebisovi ort. izr. hitközségben az elmúlt héten folytak le az előjárósági választások a következő eredménnyel: Elnök: Isz Vilmos, templomelőjáró: Fiedmann Vilmos, pénztárosok: Buch Rudolf, ellenőr: Krausz Samu, előjárósági tagok: Danziger Aton, G. b. Nautas, Hirschfeld Jakab, Grünfeld Leopold, H. Ilker Zsigmond, Grünfeld Mária és Szochter Maier. Pétagok: Schaff Tibáns, Róth Emanuel és Rosenasser Mór.

Fertőreztől óvja bőrt táplálja Szt. László fertőtlenítő toalet szappan

